

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И
ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

ПРИЈЕМНИ ИСПИТ

ЗА ФИЛОЛОШКЕ ГИМНАЗИЈЕ И ОДЕЉЕЊА

Јуни, 2013. године

ПРОЧИТАЈ ПАЖЉИВО УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ ТЕСТА!

Време за израду теста је 120 минута. Пре него што одговориш, пажљиво прочитај питање. Дежурни професори не пружају додатна обавештења о питањима, осим уколико она – због техничке грешке – нису довољно читљива. Одговоре на питања можеш најпре написати обичном (графитном) оловком. Признају се, међутим, само одговори написани хемијском оловком или наливпером. Не признају се одговори у којима је нешто прецртано, дописано или исправљено белилом. Такође се не признају непотпуни одговори, зато пажљиво ради и добро размисли пре него што упишеш коначан одговор.

На тесту није дозвољено исписивати податке о ученику нити цртати било какве знакове.

Води рачуна о томе да је решавање теста временски ограничено.

СРЕЋНО!

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ
на пријемном испиту у филолошким гимназијама и одељењима
школска 2013/2014. година

Питање број	П и т а њ е	Поени
1.	<p>Вук Стефановић Карацић унео је 1836. године слово Х у своју азбуку пошто га је чуо у говору једнога града. Заокружи слово испред имена тога града.</p> <p>а) Крагујевац б) Београд в) Дубровник</p>	
2.	<p>Заокружи слово испред два тачна одговора који се односе на почетак словенске писмености.</p> <p>а) Просветитељска мисија Ћирила и Методија започела је у Моравској, српској кнежевини у долини јужне Мораве. б) Ћирило је створио ћирилицу, Методије глагољицу. в) Ћирилица је настала после глагољице. Лакша је за читање и писање од глагољице. г) Глагољица је створена по принципу колико гласова, толико слова.</p>	
3.	<p>У сваком низу налазе се по два гласа који припадају одређеној скупини гласова по месту изговора. Заокружи их!</p> <p>а) Надзубни (алвеоларни): Б, Л, В, Н. б) Зубни (дентални): С, Ц, Ћ, К. в) Предњонепчани: Л, Љ, Њ, Х.</p>	
4.	<p>У сваком низу налазе се по два гласа који припадају одређеној скупини гласова по начину изговора. Заокружи их!</p> <p>а) Струјни (фрикативни): Ф, В, Х, К. б) Праскави (експлозивни): Џ, Т, Г, З. в) Сливени (африкате): Џ, В, Ћ, П.</p>	
5.	<p>Подвуци две речи у којим је употребљено /р/ вокално.</p> <p>Црвенеле су се трешње на брдима и пропланцима око Краљева.</p>	

6.	<p>Поред примера упиши број под којим је наведена гласовна промена остварена у подвученој речи:</p> <p>1. Једначење сугласника по звучности, 2. палатализација, 3. јотовање.</p> <p>а) Сватови су се веселили на <u>свадби</u>: _____</p> <p>б) У <u>цвећу</u> је било увелих цветова: _____</p> <p>в) <u>Вучица</u> је заостала за вуком: _____</p>	
7.	<p>Српски књижеви (стандардни језик) има две варијанте према изговору некадашњег гласа јат (ВЕК : ВИЈЕК).</p> <p>Наведи ијекавске облике поред наведених екавских:</p> <p>а) ДЕТЕ: _____, б) ДЕЦА: _____</p> <p>в) ДЕВОЈКА: _____, г) ЦВЕТ: _____</p>	
8.	<p>а) Заокружи вокал на коме је акценат у речима: и з б а в и т е љ , г о в о р и т и , Ј о в а н о в и ћ</p> <p>б) Подвуци реч са краткоузлазним акцентом: бегунац, народ, интелигентан</p> <p>в) Подвуци реч са дугосилазним акцентом: путник, цар, огледало</p>	
9.	<p>Поред примера наведи назив врсте речи којој припада подвучена реч</p> <p>Отворила сам <u>прозор ка</u> светларнику и <u>нагнула се</u>.</p> <p>а) прозор: _____</p> <p>б) ка: _____</p> <p>в) нагнула се: _____</p>	
10.	<p>Подвуци непроменљиве речи у примеру:</p> <p>Било је толико питања у једној дечјој глави, а тако мало времена.</p>	
11.	<p>Поред примера наведи назив употребљеног падежног облика.</p> <p>У касну јесен, кад се већ греје <u>по становима</u>, <u>нико</u> не би имао <u>душе</u> да <u>живо створење</u> истера напоље.</p> <p>а) по становима: _____</p> <p>б) нико: _____</p> <p>в) душе: _____</p> <p>г) живо створење: _____</p>	

12.	<p>Поред примера наведи облик номинатива јединице наведене заменице:</p> <p>а) ни о коме: _____</p> <p>б) са њом: _____</p>	
13.	<p>Ти ћеш га препознати зато што сам ти дао његову фотографију.</p> <p>Из примера препиши глаголске енклитике: _____</p>	
14.	<p>Ако се употреби префикс ПРЕ-, глагол ТРЧАТИ промениће глаголски вид и постаће глагол _____ вида.</p> <p>(допуни)</p>	
15.	<p><u>Не погледавши</u> према столу, <u>узео би</u> новине или књигу, као да је то оно што му <u>је требало</u>.</p> <p>Поред примера наведи назив глаголског облика:</p> <p>а) не погледавши: _____</p> <p>б) узео би: _____</p> <p>в) требало је: _____</p>	
16.	<p>Одреди службу (функцију) подвучених речи у реченицама:</p> <p>а) Отворила сам <u>унутрашњи прозор</u> : _____</p> <p>б) <u>Моја спаваћа соба</u> гледа на улицу : _____</p> <p>в) Погледала ме је <u>попреко</u> : _____</p> <p>г) Птице су летеле изнад <u>несташне деце</u> : _____</p>	
17.	<p>Обележи усправним цртама границе између простих реченица у сложеној:</p> <p>Зачудило га је што није видео прозоре ни дневно светло, већ му се учинило да се бал одвија у некој земуници и да то никоме не смета.</p>	
18.	<p>Поред примера наведи број простих реченица у сложеној.</p> <p>а) Често му се деси, кад му на часу одлутају мисли, да зуре у слику и разговара са птицом. _____</p> <p>б) Морам да одемо одавде, а никако да кренемо. _____</p>	
19.	<p>Споји линијом реченицу и назив односа у коме се налазе просте реченице у сложеној.</p> <p>а) Ни на шта није обраћао пажњу, само се осмехивао. 1) Саставни</p> <p>б) Видели смо се и срдечно поздравили. 2) Раставни</p> <p>в) Најпре се сагласно, а онда предомислио. 3) Искључни</p> <p>г) У јулу је или у Београду или отпутује код рођака. 4) Супротни</p>	

20.	<p>Испод примера наведи назив зависне реченице по значењу којој припада подвучени део сложене реченице:</p> <p>а) Тек сада сам схватила <u>шта се десило два дана раније</u>.</p> <p>_____</p> <p>б) Киша је почела да пада <u>чим сам стигао у школу</u>.</p> <p>_____</p> <p>в) Нећеш стићи <u>ако ниси кренуо на време</u>.</p> <p>_____</p>	
21.	<p>Препиши из низа:</p> <p>Београд, шљивик, предграђе</p> <p>а) Именицу са суфиксом: _____</p> <p>б) Именицу са префиксом и суфиксом: _____</p> <p>в) Сложеницу од пунозначних речи: _____</p>	
22.	<p>Израз типа (Успеће) <u>кад на врби роди грожђе</u> називамо фразеологизмом (идиомом).</p> <p>а) Тачно.</p> <p>б) Није тачно</p> <p style="text-align: center;">Заокружи слово испред тачног одговора.</p>	
23.	<p>Заокружи слова испред шест правилно написаних реченица.</p> <p>а) Гледао нас је као да нас не види.</p> <p>б) Чим загрми он побегне.</p> <p>в) Причам онако, како сам чуо.</p> <p>г) Веровали су да ће успети.</p> <p>д) Пошто је стигао пре времена, сео је да се одмори.</p> <p>ђ) Један брат је Хришћанин, други је муслиман.</p> <p>е) Пловио је Атлантским Океаном.</p> <p>ж) Направили су Снешка Белића.</p> <p>з) Тврдио је да је Бањалучанин.</p> <p>и) На бродо градилишту је све било припремљено.</p> <p>ј) Ветар је дувао са северозапада.</p> <p>к) Аеро дром је био пун путника.</p>	
24. Наставак питања на стр. 9.	<p>Препознај и напиши назив подвучене стилске фигуре.</p> <p>а) „Планински <u>врхунци вире из магле</u>” (Петар Кочић: <i>Кроз међаву</i>)</p> <p>_____</p>	

	<p>б) „Што је небо – да је лист артије што је гора – да су калемови, што је море – да је црн мурећеп, <u>пак да пишем три године дана,</u> <u>не би моји' исписала јада!</u>” (лирска народна песма <i>Љубавни растанак</i>)</p> <hr/> <p>в) „Срозала се на руке млађем брату, као пијана, онесвешћена.” (Милош Црњански: <i>Сеобе</i>)</p> <hr/> <p>г) „<u>На част теби</u>, мој мили ђевере! <u>На част теби</u> и чаша и вино, поклони ми коња и сокола.” (народна епска песма <i>Диоба Јакишића</i>)</p> <hr/>	
25.	<p>Пажљиво прочитај наведени одломак и одговори на постављена питања.</p> <p>„Још двадесетак таквих кућица, па онда десетак, то је село К. у горњој Далмацији. Село се разасуло на једном рубу равнице, под брежуљцима. Мала старинска православна црква, склонила се за најгушћом гомилом кућа, у средини. А у зачељу села, одвојена, зидала се велика, господска зграда, очевидно богомоља, која би доликовала каквој варошици, а не најсиромашнијем селу Петрова поља.”</p> <p>а) Наслов дела из кога је наведени одломак је:</p> <hr/> <p>б) Аутор дела је _____</p> <p>в) Врста књижевног дела из кога је наведени одломак је:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) роман 2) приповетка 3) драма <p style="text-align: center;">Заокружи број испред тачне тврдње.</p> <p>г) Врста описа која постоји у наведеном одломку назива се:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ентеријер 2) портрет 3) екстеријер <p style="text-align: center;">Заокружи број испред тачне тврдње.</p>	

26.	<p>Међу наведеним делима подвучи наслов драме:</p> <p><i>На Газиместану, Хајдук Станко, Сумњиво лице, Увела ружа, Подне</i></p>	
27.	<p>Прецртај појам који не припада следећем низу:</p> <p>дневник, елегија, биографија, мемоари, аутобиографија, путопис</p>	
28.	<p>Међу следећим тврдњама само је једна у потпуности тачна.</p> <p>а) <i>Писма из Италије</i> су позната драма Љубомира Ненадовића.</p> <p>б) Радоје Домановић је познати српски песник.</p> <p>в) <i>Стари Вујадин</i> је епска народна песма тематског круга о ускоцима.</p> <p>г) <i>Горски вијенац</i> Петра Петровића Његоша штампан је исте године када и збирка <i>Песме</i> Бранка Радичевића.</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p>	
29.	<p>Према наведеним подацима препознај и напиши име и презиме писца о коме је реч:</p> <p>а) Он је савремени српски књижевник, који је од 1992. до 1993. био председник државе Савезне републике Југославије. Члан је Српске академије наука и уметности. Најпознатија његова дела су романи: <i>Далеко је сунце, Корени, Деобе, Време смрти.</i></p> <p>Његово име и презиме је: _____</p> <p>б) Он је био свештеник, устанички војвода, оснивач и први председник Правитељствујућег совјета српског. Написао је дело <i>Мемоари</i>, у којима је описао своје савременике који су се борили против Турака у Првом српском устанку.</p> <p>Његово име и презиме је: _____</p> <p>в) Он је био познати песник војвођанске равнице у другој половини XX века. Писао је радио драме, сценарија за филмове и ТВ серије. Најпознатије су му књиге за децу и младе: <i>Плави чуперак, Шашава књига и Гарави сокак.</i></p> <p>Његово име и презиме је: _____</p> <p>г) Он је био велики амерички писац, који је стварао крајем XIX и почетком XX века. У младости је променио многа занимања, па је тако био: шегрт у штампарији, лађар на реци Мисисипи, копач злата на Дивљем западу, новинар. Најпознатија су му дела: <i>Краљевић и просјак, Доживљаји Тома Сојера, Доживљаји Хаклбери Финна, Јенки на двору краља Артура.</i></p> <p>Његово име и презиме је: _____</p>	

30.	<p>Поред назива књижевног дела напиши ком књижевном роду (лирика, епика или драма) припада:</p> <p>а) <i>Грађанин племић</i>..... _____</p> <p>б) <i>Светли гробови</i> _____</p> <p>в) <i>Ромео и Јулија</i>..... _____</p> <p>г) <i>Прва бразда</i>..... _____</p> <p>д) <i>Орлови рано лете</i>..... _____</p> <p>ђ) <i>Највећа је жалост за братом</i> _____</p> <p>е) <i>Међу својима</i>..... _____</p> <p>ж) <i>Зидање Скадра</i>..... _____</p>																			
31.	<p>Доврши реченице тако да тврдња буде тачна:</p> <p>а) Прича фантастичне садржине која почиње поремећајем устаљеног реда збивања, а у којој јунак уз помагаче и чаробне предмете успева да савлада све препреке до срећног краја назива се _____.</p> <p>б) Врста строфе која се састоји од два стиха назива се _____.</p> <p>в) Ауторска лирско-епска књижевна врста која има развијене елементе фабуле, драматичне догађаје који се преплићу са осећањима и размишљањима и асоцијативно повезане мотиве емотивно обојене назива се _____.</p> <p>г) Стилска фигура која се заснива на супротности речи или целих реченица, а чиме се постижу сликовитост и осећајност назива се _____.</p>																			
32.	<p>Повежи ауторе и њихове песме тако што ћеш у кућицу испред наслова песме написати одговарајући број који припада песнику који ју је написао (име једног песника је сувишно):</p> <table data-bbox="370 1361 1112 1910"> <tr> <td>☐ <i>Кажи ми, кажи</i></td> <td>1. Војислав Илић</td> </tr> <tr> <td>☐ <i>Отаџбина</i></td> <td>2. Оскар Давичо</td> </tr> <tr> <td>☐ <i>Зимско јутро</i></td> <td>3. Васко Попа</td> </tr> <tr> <td>☐ <i>Очију твојих да није</i></td> <td>4. Сергеј Јесењин</td> </tr> <tr> <td>☐ <i>Писмо мајци</i></td> <td>5. Ђура Јакшић</td> </tr> <tr> <td>☐ <i>Симонида</i></td> <td>6. Милутин Бојић</td> </tr> <tr> <td>☐ <i>Плава гробница</i></td> <td>7. Јован Јовановић Змај</td> </tr> <tr> <td>☐ <i>Ламент над Београдом</i></td> <td>8. Милан Ракић</td> </tr> <tr> <td></td> <td>9. Милош Црњански</td> </tr> </table>	☐ <i>Кажи ми, кажи</i>	1. Војислав Илић	☐ <i>Отаџбина</i>	2. Оскар Давичо	☐ <i>Зимско јутро</i>	3. Васко Попа	☐ <i>Очију твојих да није</i>	4. Сергеј Јесењин	☐ <i>Писмо мајци</i>	5. Ђура Јакшић	☐ <i>Симонида</i>	6. Милутин Бојић	☐ <i>Плава гробница</i>	7. Јован Јовановић Змај	☐ <i>Ламент над Београдом</i>	8. Милан Ракић		9. Милош Црњански	
☐ <i>Кажи ми, кажи</i>	1. Војислав Илић																			
☐ <i>Отаџбина</i>	2. Оскар Давичо																			
☐ <i>Зимско јутро</i>	3. Васко Попа																			
☐ <i>Очију твојих да није</i>	4. Сергеј Јесењин																			
☐ <i>Писмо мајци</i>	5. Ђура Јакшић																			
☐ <i>Симонида</i>	6. Милутин Бојић																			
☐ <i>Плава гробница</i>	7. Јован Јовановић Змај																			
☐ <i>Ламент над Београдом</i>	8. Милан Ракић																			
	9. Милош Црњански																			

33.	<p>Поред наведеног имена јунака напиши тачан наслов дела у коме се појављује, као и књижевну врсту којој текст припада:</p> <p>Ј у н а ц и: Д е л о: К њ и ж е в н а в р с т а:</p> <p>а) Дафина Исакович _____</p> <p>б) Лујо..... _____</p> <p>в) Малчика..... _____</p> <p>г) Јеротије Пантић.. _____</p>	
34. Наставак питања на стр. 13.	<p>Пажљиво прочитај стихове народних епских песама. На крају одабраних стихова напиши тачан назив песме у којима се налазе:</p> <p>а) <i>Ал' говори Мрњавчевић Гојко: „Зло је, моја вијернице љубо имао сам од злата јабуку, па ми данас паде у Бојану, те је жалим, прегорјет' не могу!”</i></p> <p>Стихови су из песме: _____</p> <p>б) <i>„О Хајкуна, срце моје драго, што ће мени таке плочетине? Коња немам - да с њима поткивам.” Отвори ми сандук од дуката, он на друштво дукате дијели; па ухвати Хајкуну ђевојку, одведе је у Земљу Србију, доведе је у бијелу цркву, од Хајкуне гради Анђелију, па је узе за вјерну љубовцу.</i></p> <p>Стихови су из песме: _____</p> <p>в) <i>О, старице, моја мила мајко! Иду свати, не воде ђевојке: Остала је твоја замјеница Ни код мога ни код свога двора, Ни код моје ни код своје мајке, До у гори под јелом зеленом! Но, старице, моја слатка мајко! Брзо трчи двору бијелому Па ми стери мекану постељу Ни дугачку ни врло широку, Ја ти дуго боловати нећу.”</i></p> <p>Стихови су из песме: _____</p>	

	<p>г) <i>Далеко је снае угледале, мало ближе пред њу ишетале: закукало девет сиротица, завриштало девет добри коња, залајало девет љути лава, закликтало девет соколова; и ту мајка тврда срца била, да од срца сузе не пустила.</i></p> <p>Стихови су из песме: _____</p>	
35.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора на питање: која врста риме је остварена у наведеној строфи песме Алексе Шантића?</p> <p><i>Не плачем само с болом свога срца Рад' земље ове убоге и голе: Мене све ране мога рода боле, И моја душа с њим пати и грца...</i></p> <p>а) парна б) укрштена в) обгрљена</p>	
36.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора на питање: шта је унутрашњи монолог?</p> <p>а) Посебан облик у коме се износе мисли појединог лика, односно његова неизречена размишљања, осећања и слично онако како се смењују и надолaze у његовој свести.</p> <p>б) Врста књижевног дела у коме се узноси оштра осуда друштвених мана са циљем да се извргну руглу и подсмеху.</p> <p>в) Врста стилске фигуре којом се неживим предметима дају особине живих бића.</p> <p>г) Краћа прозна врста у којој се на занимљив и оригиналан начин расправља и преиспитује о неком значајном животном, научном, уметничком или књижевном питању.</p>	
37.	<p>Прецртај појам који не припада следећем низу:</p> <p>словенска антитеза, есеј, епитет, градација, алитерација, асонанца</p>	
38. Наставак питања на стр. 14.	<p>Заокружи слово испред тврдње која се односи на одлике административног функционалног стила:</p> <p>а) употреба стручних израза (термина); б) пренесена значења речи;</p>	

	<p>в) то је тзв. „хладни стил” пун фраза типа: „у складу са горњим насловом”, „поштовани кориснице, обавештавамо вас да...” и слично;</p> <p>г) сконцентрисаност на актуелна дешавања и писање вести, извештаја, интервјуа, чланака, фељтона</p>	
39.	<p>Набројане одлике су карактеристичне за који од књижевних родова: емоционалност, субјективност, ритмичност, сажетост, асоцијативно низање мотива</p> <p>а) епика б) лирика в) драма</p> <p>Заокружи слово испред тачне тврдње.</p>	
40.	<p>Заокружи ДА уколико је наведена тврдња тачна и НЕ уколико је нетачна:</p> <p>а) Елементи структуре драмског текста су: експозиција, заплет, кулминација, перипетија и расплет. ДА НЕ</p> <p>б) Ретардација је врста стилске фигуре. ДА НЕ</p> <p>в) Трагедија је књижевна врста настала из прозних текстова писаних у част старогрчке богиње мудрости Атине. ДА НЕ</p> <p>г) Афоризам је кратка, мудра и духовита изрека којом се изриче истина о животу, свету и о људима. ДА НЕ</p> <p>д) Сатира је књижевно дело у коме се на духовит и подругљив начин изражава осуда једног друштва и људских мана. ДА НЕ</p> <p>ђ) Десанка Максимовић је аутор познате збирке песама <i>Ђулићи</i>. ДА НЕ</p>	
41.	<p>Заокружи слово испред имена два писца који нису били савременици (нису живели и стварали у истом веку):</p> <p>а) Иво Андрић и Данило Киш б) Франческо Петрарка и Милош Црњански в) Симо Матавуљ и Бранислав Нушић</p>	
42. Наставак питања на стр. 15.	<p>Заокружи слово испред имена јунака романа <i>Орлови рано лете</i> Бранка Попића:</p> <p>а) Миона Џамић, Јеленко, Огњан, б) Ђоко Потрк, Јованча, Ник Ђулибр, Жуја</p>	

	<p>в) Дмитар, Богдан, Анђелија</p> <p>г) Андрес Сам, Јулија Сабо, пас Динго</p>	
43.	<p>Наведени епски јунаци су у међусобним родбинским, односно породичним односима. У кућицу поред имена јунака упиши број који одговара датом односу:</p> <p>/__/ бег Пинторовић и Хасанагиница 1) девер и снаха</p> <p>/__/ Богдан Јакшић и Анђелија 2) муж и жена</p> <p>/__/ војвода Пријезда и Јелица 3) брат и сестра</p> <p>/__/ Марко Краљевић и Јевросима 4) син и мајка</p>	
44.	<p>Којој врсти краће фолклорне форме припада следећи пример:</p> <p><i>Бјео Шатцу, не бијелио се,</i> <i>већ у живој ватри изгорјео</i></p> <p>а) загонетка</p> <p>б) брзалица</p> <p>в) клетва</p> <p>г) пословица</p>	
45.	<p>Подвуци појам који не припада низу обредних лирских народних песама: коледарске песме, ђурђевске песме, краљичке песме, шаљиве песме, додолске песме</p>	
УКУПНИ БРОЈ ПОЕНА		

Тест прегледали	
1.	
2.	
3.	